

سیمای اقتصادی آسیای مرکزی و قفقاز

اشاره:

نخستین گام برای انتخاب بازار و بازاریابی خارجی، داشتن تصویری روشن از وضعیت اقتصادی و زندگی مردم کشورهای موردنظر برای فعالیت تجاری است.

با وجود روابط دیرینه تجاری ایران با کشورهای آسیای مرکزی و قفقاز، بیش از هفت دهه حکومت سوسیالیستی شوروی سابق سبب شده است که شناخت مردم دیگر جهان از این جمهوری‌ها و زندگی اقتصادی آنها تا حدودی کاهش پیدا کند. از آن گذشته خصوصیات اقتصاد این جماهیر در دوران گذار از نظام سوسیالیستی به بازار باز، خود جای تحقیق و مطالعه دارد. در همین حال تجار و بازرگانانی که امروز می‌خواهند با جمهوری‌های آسیای مرکزی و قفقاز مبادلات تجاری برقرار سازند، محصولات جدیدی برای عرضه در این بازارها در اختیار دارند که هفتاد سال پیش در دسترسشان نبود. با این وصف موضوع بازاریابی تجاری اکنون تفاوت‌های بسیاری با دوران پیش از کمونیسم در شوروی سابق دارد.

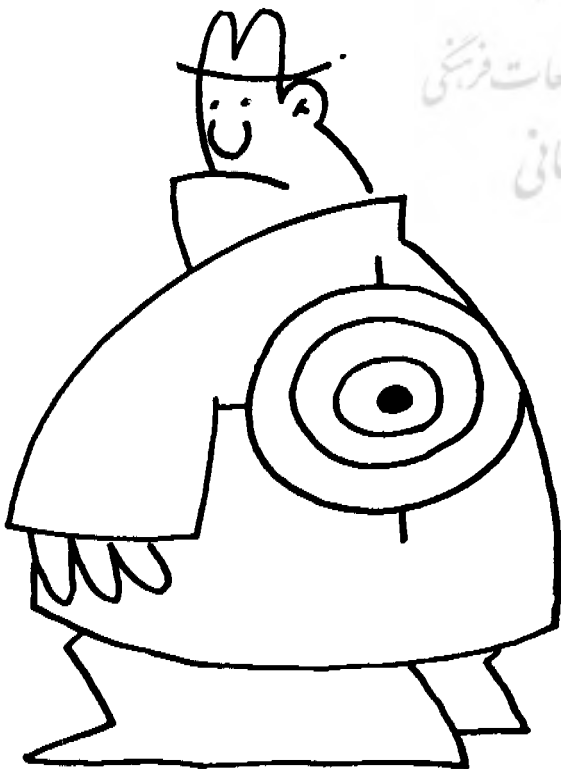
شناخت وضعیت اقتصادی آسیای مرکزی و قفقاز و داشتن تصویری روشن از آن و نیز نیازمندی‌های کنونی این بازار، نخستین و مهم‌ترین گام برای داشتن روابط اقتصادی - تجاری گسترده و پایدار با این ممالک است. در این گزارش تلاش داریم به اختصار سیمای اقتصادی کشورهای آسیای مرکزی و قفقاز را به تصویر بکشیم.

سیمای اقتصادی آسیای مرکزی و قفقاز

نگرانی‌های وسیعی که پس از فروپاشی شوروی سابق نسبت به اداره امور اقتصادی کشورهای آسیای مرکزی و قفقاز به وجود آمده بود، اکنون به سر رسیده و دوره تحولات اقتصادی در منطقه به‌ویژه در کشورهای گرجستان، ارمنستان و جمهوری آذربایجان آغاز شده است. این کشورها با مهار تورم و جذب سرمایه‌های خارجی، توانسته‌اند از گردابی که در اثر جنگ‌های داخلی و کاهش شدید تولیدات صنعتی در آن فرو رفته بودند، خارج شوند و نشانه‌هایی از رشد پایدار اقتصادی را بروز دهند. شرکت‌های خارجی که شانس خود را در آسیای مرکزی و قفقاز آزموده‌اند، اکنون به مرحله کسب سود رسیده‌اند و منافع آنها (به‌ویژه شرکت‌های آمریکایی) در حال افزایش است.

آهنگ رشد اقتصادی در منطقه جنوب کوه‌های قفقاز، اکنون سریع‌تر از دیگر کشورهای منطقه و حتی جامعه کشورهای مستقل مشترک‌المنافع می‌باشد.

در حالی که پس از فروپاشی شوروی سابق، توان

براساس گزارش‌های موجود در برخی از این کشورها مانند تاجیکستان و ارمنستان برای هر فرصت شغلی ۲۶۲ نفر متقاضی وجود دارد. رشد مهاجرت کارگران از این منطقه به محل‌های بهتر برای یافتن کار چنان است که مقام‌های مسؤول به ایجاد بازار مشترک کارگری رضایت داده‌اند.

روسیه پذیرای بیشترین گروه‌های کارگران مهاجر می‌باشد. تعداد کارگران مهاجر به این کشور از ۱۲۴ هزار نفر در سال ۱۹۹۵ به ۱۲۶ هزار نفر در سال ۱۹۹۶ رسید. اکثر این افراد را اتباع اکراین، گرجستان، آذربایجان و ارمنستان تشکیل دادند. با توجه به شدت یافتن میزان مهاجرت به روسیه از اکراین، روسیه سفید و ترکمنستان، وضعیت دشوارتری برای بازار کار در جامعه کشورهای مشترک‌المنافع انتظار می‌رود. اگرچه دولت‌های محلی برای مصون ماندن از پرداخت مستمری‌های قانون، همواره تعداد بیکاران خود را کمتر معرفی می‌کنند.

از نظر بانک جهانی، کشورهای آسیای مرکزی و قفقاز هنوز در مرحله ابتدایی تطبیق ساختار اقتصادی، سیاسی و اجتماعی خود با شرایط اقتصاد بازار قرار دارند.

براساس گزارش اخیر این بانک، ناتوانی دولت‌های مشترک‌المنافع در جلوگیری از فعالیت روزافزون گروه‌های متشکل جنایتکار، نداشتن قوانین لازم که حق مالکیت را به‌طور دقیق و روش تعیین و تضمین کند و سرانجام تغییرات پیوسته در قوانین، از عمده مشکلات این کشورهاست. این بانک در گزارش خود برای تسریع روند اصلاحات اقتصادی، خواستار اعطای استقلال بیشتر به قوه قضاییه در این کشورها شده است.

این بانک به روند خصوصی‌سازی در کشورهای آسیای مرکزی و قفقاز، امور اجتماعی این کشورها و به‌ویژه اصلاح نظام‌های بازنشستگی توجه خاص دارد.

○ قرقیزستان و گرجستان در سال ۱۹۹۷ بیشترین میزان رشد تولیدات صنعتی در کشورهای عضو جامعه مشترک‌المنافع را داشتند. در میان کشورهای آسیای مرکزی و قفقاز، فقط تاجیکستان با ۲/۵ درصد کاهش تولیدات صنعتی روبه‌رو شد.

بانک جهانی اصرار دارد که کشورهای دریافت‌کننده وام و

اقتصادی کشورهای آسیای مرکزی و قفقاز به کمتر از نصف آن کاهش یافته بود، اکنون رشد اقتصادی به‌ویژه در منطقه قفقاز آغاز شده است. در گرجستان که اقتصادی وابسته به کشاورزی دارد، ارزش افزوده بخش کشاورزی در سال ۱۹۹۶ نسبت به سال قبل از آن به ۱۰/۶ درصد رسید و همچنان انتظار می‌رود که موفقیت‌های بیشتری در این بخش در انتظار اقتصاد گرجستان باشد.

○ کشورهای قفقاز با مهار تورم و جذب سرمایه‌های خارجی توانسته‌اند از گردابی که در اثر جنگ‌های داخلی و کاهش شدید تولیدات صنعتی در آن فرورفته بودند، خارج شوند و نشانه‌های رشد اقتصادی پایدار را بروز دهند.

در ارمنستان کارایی نسبی دولت و کمک‌های خارجی سبب شده که رشد اقتصادی در سال ۱۹۹۶ به ۵/۸ درصد برسد. رشد اقتصادی آذربایجان نیز در همین سال به ۱/۳ درصد رسیده است. هر سه کشور با مبارزه با تورم توانسته‌اند به ثبات ارزش پول ملی دست یابند، در حالی که تا دو سال پیش بی‌ثباتی ارزش پول، بدترین معضل اقتصاد آنها بود.

به عقیده کارشناسان، این تحول بزرگی است که رخ داده است. شاید فقط در پاره‌ای از کشورهای این فرصت به‌وجود آید. آنچه به نوزایی منطقه کمک کرده است، عقب‌نشینی تاریخی روسیه است. با این وجود دو قرن سلطه مسکو بر منطقه قفقاز، یک‌شبه از بین نمی‌رود و این منطقه هنوز به دلیل موقعیت جغرافیایی ویژه خود که یک شاهراه نفت بین روسیه، ترکیه و ایران است، از مناقشات داخلی و دخالت‌های خارجی رنج می‌برد.

به گفته کارشناسان غربی، فساد و اعمال محدودیت در جمهوری آذربایجان هنوز در سطح گسترده‌ای رواج دارد. ترویج فساد و رشوه‌خواری مانند یک بمب ساعتی منطقه را در معرض خطر قرار داده و نگرانی‌هایی را به‌وجود آورده است. به عقیده این کارشناسان، گسترش فساد در مواردی باعث اسلام‌گرایی و یا دست‌کم مخالفت با دولت در کشورهای قفقاز شده است.

بیکاری همچنان از معضلات کشورهای تازه استقلال‌یافته و به‌خصوص جمهوری‌های آسیای مرکزی و قفقاز است.

مستقل مشترک‌المنافع نیز ۵۰ درصد ثبت شده است. نرخ متوسط کاهش تولید فلزات رنگی در این کشورها ۶۵ درصد و تولید ورق تا ۸۰ درصد می‌رسد.

○ اداره خطوط انتقال گاز و نیروگاه‌های قزاقستان به یک شرکت بلژیکی و اداره معادن طلای آن به شرکت کانادایی و... سپرده شده است.

با توجه به کاهش مصرف فلزات در جمهوری‌های مختلف، اکنون روسیه به بزرگ‌ترین صادرکننده فلزات رنگی تبدیل شده است. سیر صعودی عرضه فلزات به کاهش قیمت آنها در بازارهای جهانی منجر شده و کشورهایی مانند آمریکا، کانادا و حتی مکزیک درصدد برآمدند که در مقابل صادرات فلزات کشورهای مشترک‌المنافع و به‌ویژه روسیه، موانعی قرار دهند تا تولیدکنندگان داخلی خود را حمایت نمایند.

با این وجود، با توجه به حجم عظیم ذخایر فلزی در کشورهای مشترک‌المنافع و به‌ویژه در آسیای مرکزی و قفقاز، سرمایه‌گذاری و تحول در بهره‌گیری از این ذخایر برای رشد تولیدات ملی ضروری است. اما بحرانی که هم‌اکنون بازار فلزات را تهدید می‌کند، مانع از جذب سرمایه‌های خصوصی به این بخش‌ها می‌شود. اگرچه سرمایه‌گذاران خارجی در برخی رشته‌ها مانند طلا، سرمایه‌گذاری عظیمی در آسیای مرکزی و قفقاز کرده‌اند.

نگاهی به اقتصاد قزاقستان

ارزش تولید ناخالص داخلی قزاقستان در سال ۱۹۹۶ به یک تریلیون و ۴۱۵/۸ میلیون تنگه رسید که ۱/۱ درصد بیش از سال ۱۹۹۵ بود.

قزاقستان با دراختیار داشتن منابع عظیم نفت، گاز، زغال‌سنگ، اورانیوم، طلا، نقره، مس، کروم، منگنز، سرب، روی، قلع، نیکل و فسفات از نظر کانی‌های فلزی و غیرفلزی، ثروتمندترین کشور آسیای مرکزی و قفقاز می‌باشد. این ذخایر کرانقدر به‌ویژه در بخش نفت، سبب شده است که سرمایه‌های خارجی متوجه این کشور شود.

تا سال ۱۹۹۶ بیش از ۱/۲ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری خارجی به‌طور مستقیم وارد اقتصاد قزاقستان شد. از ابتدای استقلال این کشور تا پایان سال ۱۹۹۶، سرمایه‌گذاران خارجی

اعتبارهای مالی از این بانک، نظام‌های باننشستگی خود را به شکل خصوصی اداره کنند، اما کارشناسان اقتصادی این کشورها با آن موافق نیستند و می‌گویند: این امر باعث می‌شود که دسترسی توده‌های کم‌درآمد و فقیر به حمایت‌های دولتی از بین برود.

در بخش تولیدات صنعتی، شاهد تحولات چشمگیری در کشورهای مستقل مشترک‌المنافع و از جمله در منطقه آسیای مرکزی و قفقاز می‌باشیم. تولیدات صنعتی این کشورها در سال ۱۹۹۷ رشد داشت. قرقیزستان و گرجستان به ترتیب بیشترین میزان رشد تولیدات صنعتی حتی در میان پانزده کشور عضو جامعه کشورهای مشترک‌المنافع را داشتند. رشد تولیدات صنعتی قرقیزستان در سال ۱۹۹۷ نسبت به سال ماقبل به ۴۶/۸ درصد و گرجستان به ۸/۱ درصد رسید.

براساس گزارش کمیته آماری جامعه مشترک‌المنافع، رشد تولیدات صنعتی ازبکستان در سال میلادی گذشته به ۶/۵ درصد، قزاقستان به ۴ درصد و آذربایجان به ۰/۳ درصد رسید. در میان کشورهای عضو این جامعه فقط اکراین به میزان ۱/۸ درصد، مولداوی به میزان ۲ درصد و تاجیکستان با ۲/۵ درصد کاهش تولیدات صنعتی روبه‌رو شدند.

رشد تولید ناخالص داخلی در گرجستان به ۱۱/۲ درصد، قرقیزستان به ۱۰/۴ درصد، آذربایجان به ۵/۸ درصد و ازبکستان به ۵/۲ درصد رسید. دیگر جمهوری‌های آسیای مرکزی و قفقاز، رشد تولید ناخالص داخلی‌شان کمتر از ۵ درصد بود.

با وجود رشد تولیدات صنعتی و نیز اقتصاد کشورهای آسیای مرکزی و قفقاز، کارشناسان صنایع فلزگدازی برای این باور هستند که کاهش این تولیدات در صنایع فلزی کشورهای مشترک‌المنافع از جمله در آسیای مرکزی و قفقاز همچنان ادامه دارد.

○ قزاقستان تا پایان سال ۱۹۹۶ توانست ۶ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری خارجی را جذب کند که بخش عمده آن از سوی شرکت‌های آمریکایی و در بخش نفت و گاز می‌باشد.

در پنج سال گذشته، تولیدات صنایع فلزگدازی در قزاقستان و ازبکستان بین ۴۰ تا ۶۰ درصد کاهش داشته و این در حالی است که متوسط کاهش تولید این بخش در جامعه کشورهای

بعداً تعیین می‌شود، به دولت آلمانی می‌پردازد.

○ میزان سرمایه‌گذاری شرکت‌های ترک در قزاقستان به ۱/۵ تا ۲ میلیارد دلار می‌رسد که در صنایع غذایی، پوشاک، چرم، هتلداری و رستوران و بخش اندکی در صنایع نفت و گاز جذب می‌شود.

قزاقستان که در سال ۱۹۹۷ با تولید ۱۰ تن طلا، چهارمین تولیدکننده بزرگ طلا در میان کشورهای مشترک‌المنافع بود، مشارکت با شرکت‌های خارجی در این بخش را نیز آغاز کرده است. «گلدپول» که یک شرکت کانادایی است، آوریل گذشته بهره‌برداری از یک معدن طلا در استان آق‌ملا در مرکز قزاقستان را به امید تولید ۵۵ هزار اونس طلا در سال ۹۷ آغاز کرد. گلدپول امیدوار است امسال ۳۲۰ هزار اونس طلا از این معدن استخراج کند.

قزاقستان در سال ۹۷ چند معدن طلای بزرگ را به سرمایه‌گذاران خارجی فروخت و با اعتراضاتی در این کشور روبه‌رو شد، طوری که نورسلطان نظربایف رئیس‌جمهور قزاقستان گفت: معادن طلای قزاقستان نباید فروخته شود و یا اداره آن به خارجی‌ها داده شود.

در قزاقستان ۱۹۵ معدن طلا شناخته شده که ۱۴۶ معدن آن فقط طلا و بقیه به همراه فلزات دیگر می‌باشد.

سرمایه‌گذاری کرده‌ای‌ها در احداث یک کارخانه خودروسازی مشترک با قزاقستان نیز اوایل سال جاری در حومه آلماتی به بهره‌برداری رسید. این کارخانه سالانه بیش از ۵۰۰۰ دستگاه خودرو تولید می‌کند. کرده‌ای‌ها در نظر دارند کارخانه مشابهی نیز در آق‌تپه در شمال غربی قزاقستان احداث کنند. کرده‌ای‌ها تا پایان سال ۱۹۹۶ حدود ۳۵۰ میلیون دلار در قزاقستان سرمایه‌گذاری کردند.

خطوط انتقال برق قزاقستان نیز در اواخر مارس ۹۷ به یک اتحادیه سوئدی و سویسی (ا.ب.ب) واگذار شد. این اتحادیه برای مدت ۲۵ سال، ۱۶ هزار کیلومتر خطوط انتقال برق قزاقستان را در کنترل خود درآورده است و فقط ۲۰ میلیون دلار به بودجه عمومی قزاقستان واریز می‌کند. این اتحادیه در دوره مذکور ۱/۴ میلیارد دلار در شبکه انتقال برق قزاقستان سرمایه‌گذاری می‌کند و با نصب کنتور در محل اتصال خطوط برق این کشور با دیگر کشورها، سرمایه‌گذاری خواهد کرد. در

بیش از ۶ میلیارد دلار در اقتصاد این کشور سرمایه‌گذاری کردند. روند جذب سرمایه‌گذاری خارجی به اقتصاد قزاقستان همچنان ادامه دارد.

با وجود آنکه ۵۱/۲ درصد سرمایه‌گذاری‌های خارجی در اقتصاد قزاقستان را شرکت‌های آمریکایی به‌ویژه در صنعت نفت و گاز متمرکز کرده‌اند، با این وجود سرمایه‌گذاران کره جنوبی، انگلیس، ترکیه، فرانسه، ژاپن، ایتالیا، کانادا، چک، نروژ و هلند نیز از قافله عقب‌نمانده‌اند و در فعالیت‌های اقتصادی این جمهوری شروتمند آسیای مرکزی شریک شده‌اند. نقش شرکت‌های غربی در اقتصاد قزاقستان روزبه‌روز افزایش می‌یابد.

برای مثال شرکت تراکتیبل بلژیکی که مالک نیروگاه‌های پایتخت و استان آلماتی قزاقستان است. اخیراً خطوط انتقال گاز این کشور در جنوب و غرب قزاقستان را نیز اجاره کرد. این شرکت برای کنترل خطوط لوله گاز جنوب و غرب قزاقستان به طول ۹ هزار کیلومتر و ظرفیت عبور سالانه ۶۵ میلیارد متر مکعب، فقط ۳۰ میلیون دلار به بودجه عمومی قزاقستان واریز می‌کند و ۶۰۰ میلیون دلار نیز طی ۱۵ سال اجاره این خطوط، سرمایه‌گذاری خواهد کرد و فقط درصدی از سود خود را که

ازای این سرمایه‌گذاری، اتحادیه سالانه ۱۵ درصد درآمد شبکه انتقال برق قزاقستان را دریافت می‌کند که این رقم هر ۵ سال قابل تجدیدنظر است.

○ بازار ازبکستان با توجه به ارزش مبادلات تجاری خارجی این کشور که سالانه حدود ۱۰ میلیارد دلار است، برای سرمایه‌گذاران و بازرگانان بین‌المللی جذابیت دارد.

اتحادیه «ا.ب.ب.» همچنین قراردادی با دولت قزاقستان برای احداث ۵ نیروگاه در این کشور منعقد کرده است که اولین آنها در سال ۱۹۹۸ به بهره‌برداری می‌رسد. دولت آلمانی در سال ۹۶ نیز چند نیروگاه و تأسیسات تولید اب گرم قزاقستان را به سرمایه‌گذاران خارجی فروخت یا واگذار کرد. این کشور سالانه ۷۲ میلیارد کیلووات ساعت برق نیاز دارد که طبق پیش‌بینی‌های انجام شده، این رقم تا سال ۲۰۰۰ به ۸۶ میلیارد کیلووات ساعت خواهد رسید. در حال حاضر بخش قابل‌توجهی از برق موردنیاز قزاقستان از کتورهای روسیه، قرقیزستان، ازبکستان و ترکمنستان خریداری می‌شود.

گذشته از ذخایر نفت که بخش قابل‌توجهی از سرمایه‌گذاری‌های خارجی به‌ویژه از سوی شرکت‌های آمریکایی را به خود جلب کرده است، بازرگانان ترکیه نیز در تیر بازار پرتقاضا و جذاب از تجارت به سرمایه‌گذاری روی آورده‌اند. میزان سرمایه‌گذاری شرکت‌های ترک در قزاقستان ۱/۵ تا ۲ میلیارد دلار تخمین زده می‌شود که به‌طور عمده در صنایع غذایی، پوشاک، چرم، رستوران و هتلداری و بخش اندکی نیز در بخش‌های نفت و گاز صورت می‌گیرد.

سرمایه‌گذاران کره‌ای در بخش مخابرات قزاقستان نیز فعال شده‌اند و شرکت دوو کره جنوبی ۴۰ درصد سهام دولتی قزاقستان در شرکت مخابرات این کشور (قزاق تلکوم) را خریداری کرده‌اند. این شرکت قصد دارد تعداد خطوط مخابراتی قزاقستان را از حدود ۲ میلیون خط در حال حاضر به ۲/۳ میلیون خط افزایش دهد. کره‌ای‌ها در بازار قزاقستان ۷۰۰ میلیون دلار سرمایه‌گذاری کرده‌اند.

قزاقستان اولویت‌های سرمایه‌گذاری جدید در این کشور را برای سرمایه‌گذاران خارجی در رشته‌های صنایع، صنایع تبدیلی، ساختمان‌سازی در آق‌ملا، تأسیسات گردشگری و

امور کشاورزی تعیین کرده است. وزارت دارایی قزاقستان امیدوار است که روند جذب سرمایه‌های خارجی در سطحی بیش از ۱/۲ میلیارد دلار در سال همچنان حفظ شود.

قزاقستان که سالانه حدود ۱۰ میلیارد دلار تجارت خارجی (۴ میلیارد دلار واردات و ۶ میلیارد دلار صادرات) دارد، امیدوار است که از جذب سرمایه‌های خارجی بتواند اقتصاد خود را شکوفا سازد. فرصت‌های تجاری و سرمایه‌گذاری در قزاقستان بیش از دیگر جمهوری‌های آسیای مرکزی و قفقاز می‌باشد.

نگاهی به تحولات اخیر در اقتصاد ازبکستان

شرکت‌های داخلی و خارجی فعال در بازار ازبکستان سالانه بیش از ۳ میلیارد دلار کالاهای صنعتی در این کشور تولید می‌کنند و بنا دارند که صادرات خود را روزبه‌روز افزایش دهند.

بر اساس گزارش وزارت روابط اقتصاد خارجی ازبکستان، حجم مبادلات تجاری این کشور در نیمه نخست سال ۹۷ به ۴/۳ میلیارد دلار رسید که ۲ میلیارد دلار آن را صادرات تشکیل داد. ۲۳/۷ درصد صادرات ازبکستان در این مدت نخ پنبه‌ای و ۲۷/۲ درصد واردات آن را ماشین‌آلات و تجهیزات کارخانه‌ای تشکیل داد. تولید سالانه پنبه ازبکستان به ۱/۵ میلیون تن می‌رسد که ۴۰ درصد ارزش افزوده بخش کشاورزی آن را تشکیل می‌دهد. فقط ۱۰ درصد محصول پنبه ازبکستان در بازار داخلی مصرف و بقیه صادر می‌شود. صنعت نساجی در این کشور، فضای قابل‌توجهی برای توسعه و شکوفایی دارد.

از آنجا که ارزش مبادلات تجاری خارجی ازبکستان سالانه حدود ۱۰ میلیارد دلار می‌باشد که نیمی از آن را صادرات این کشور تشکیل می‌دهد. بازار ازبکستان از نظر سرمایه‌گذاران و بازرگانان بین‌المللی، بازاری پرتحرک و در حال شکوفا محسوب می‌شود.

○ فعالیت سرمایه‌گذاری ایران در بازار تاجیکستان با بهره‌برداری از کارخانه‌های تولید مبل و لوازم اداری، بخاری و اجاق‌گاز و... رو به گسترش است. اما سرمایه‌گذاران ایرانی خواستار تجدیدنظر دولت ازبکستان در قوانین ورود و خروج ارز می‌باشند.

تأمین خواهد کرد.

دولت ازبکستان درصدد است که در سال جاری میلادی ۵۸۰ میلیون دلار سرمایه خارجی برای رونق فعالیت صنایع شیمیایی جذب کند، هر چند که در حال حاضر نیز چندین کارخانه بزرگ تولید مواد شیمیایی در این کشور فعال می‌باشند.

ازبکستان با جمهوری چک نیز قرارداد احداث یک کارخانه داروسازی با سرمایه‌گذاری مشترک را منعقد کرده است. سرمایه‌گذاری برای احداث این کارخانه در استان سیردریا در شرق ازبکستان ۱۰ میلیون دلار است که انتظار می‌رود با بهره‌برداری از آن سالانه ۸۰ میلیون دلار دارو تولید شود.

ازبکستان با جمهوری چک برای احداث کارخانه تولید خودروی بارکش (کامیون) نیز قرارداد دارد. حدود ۴۰ درصد سهام این کارخانه متعلق به دولت ازبکستان است. انتظار می‌رود در این کارخانه سالانه ۵۰۰ دستگاه کامیون مونتاژ شود.

شرکت‌های ساختمانی ترکیه نیز اخیراً کار احداث بلندترین بنای شهر تاشکند در ۲۵ طبقه را به پایان رساندند. این ساختمان که مرکز استقرار بانک و فعالیت‌های اقتصادی خارجی ازبکستان است، نیروی کار و مصالح موردنیازش از خارج از ازبکستان تأمین شده است. انتظار می‌رود که شرکت‌های ترک در احداث یک هتل بزرگ و مجتمع تفریحی در بیرون شهر تاشکند نیز فعال شوند.

ازبکستان اخیراً توانست با بهره‌برداری از اولین کارخانه کاغذسازی خود که با مشارکت شرکت نم‌بوم آلمان در استان نم‌گان در شرق این کشور ساخته شده به انحصار کاغذهای روسی در بازارش خاتمه دهد. این کارخانه با ظرفیت تولید سالانه ۵۰ هزار تن کاغذ (تولید کاغذ از ضایعات پنبه)، احداث شده است. روند خصوصی‌سازی در اقتصاد ازبکستان همچنان ادامه دارد و در سال ۱۹۹۷، یک‌هزار و ۱۳۰ کارخانه و شرکت در این کشور به مالکیت خصوصی درآمد. درآمد دولت از محل خصوصی‌سازی در سال گذشته میلادی به ۶۱ میلیون دلار رسید.

○ شرکت‌های ساختمانی ترکیه کار احداث بلندترین بنای شهر تاشکند (پایتخت ازبکستان) را به پایان رساندند و درصدد هستند در احداث یک هتل بزرگ و مجتمع تفریحی بیرون شهر تاشکند فعال شوند.

براساس آخرین آمار موجود، تولید ناخالص ملی ازبکستان در سال ۱۹۹۷ به میزان ۵/۲ درصد نسبت به سال ماقبل افزایش داشت و ارزش مبادلات تجاری خارجی این کشور به بیش از ۹ میلیارد دلار بالغ شد.

با وجود کاهش ارزش پول ملی ازبکستان «سوم»، در پی اعمال محدودیت ورود و خروج ارز به این کشور، نرخ تورم در ازبکستان سال گذشته به ۲۷ درصد رسید که به عقیده کارشناسان اقتصادی این رقم کمتر از میزان واقعی تورم در این کشور است.

با وجود تلاش‌های وسیع تجار و سرمایه‌گذاران خارجی برای نفوذ در اقتصاد ازبکستان، بازار این کشور هنوز آنچنان که موردنظر شرکت‌های غربی است، برای فعالیت سرمایه‌گذاران خارجی باز نمی‌باشد. ازبکستان با در اختیار داشتن ذخایر گاز، زغال‌سنگ، طلا، نقره، مس، سرب، روی و فسفات از اقتصادهای ثروتمند آسیای مرکزی است.

فعالیت سرمایه‌گذاران ایرانی در بازار ازبکستان قابل توجه می‌باشد. شرکت شاهد در احداث یک کارخانه تولید میل و لوازم اداری و یک کارخانه ساخت بخاری و اجاق‌گاز، سرمایه‌گذاری کرده و این واحدها به بهره‌برداری رسیده‌اند.

تجار و سرمایه‌گذاران ایرانی در ازبکستان مانند دیگر سرمایه‌گذاران خارجی در این کشور خواستار تجدیدنظر دولت ازبکستان در قانون ورود و خروج ارز به این کشور می‌باشند.

دیگر سرمایه‌گذاران فعال در ازبکستان شامل شرکت‌های ژاپنی نیشوایوایی و میتسویی می‌باشند که یک کارخانه پتروشیمی مشترک در این کشور می‌سازند. این کارخانه سالانه ۱۰۰ هزار تن پلی‌اتیلن و ۱۲۵ هزار تن پلی‌اتیلن تولید خواهد کرد.

ازبکستان با یک اتحادیه ژاپنی و فرانسوی نیز قرارداد ساخت نیروگاه گازی امضا کرده است. هزینه ساخت این نیروگاه ۱۶۴ میلیون دلار است که برق موردنیاز «نواایزات» بزرگترین مجتمع شیمیایی ازبکستان در شرق این کشور را